

NATURA 2000-GEBIED: 063 BEKENDELLE
VERSLAG VELDBEZOEK DD. 22 APRIL 2021

Aanwezig namens Provincie:

Aanwezig namens Terrein-
beheerder:

Overige aanwezigen:

Datum bezoek:

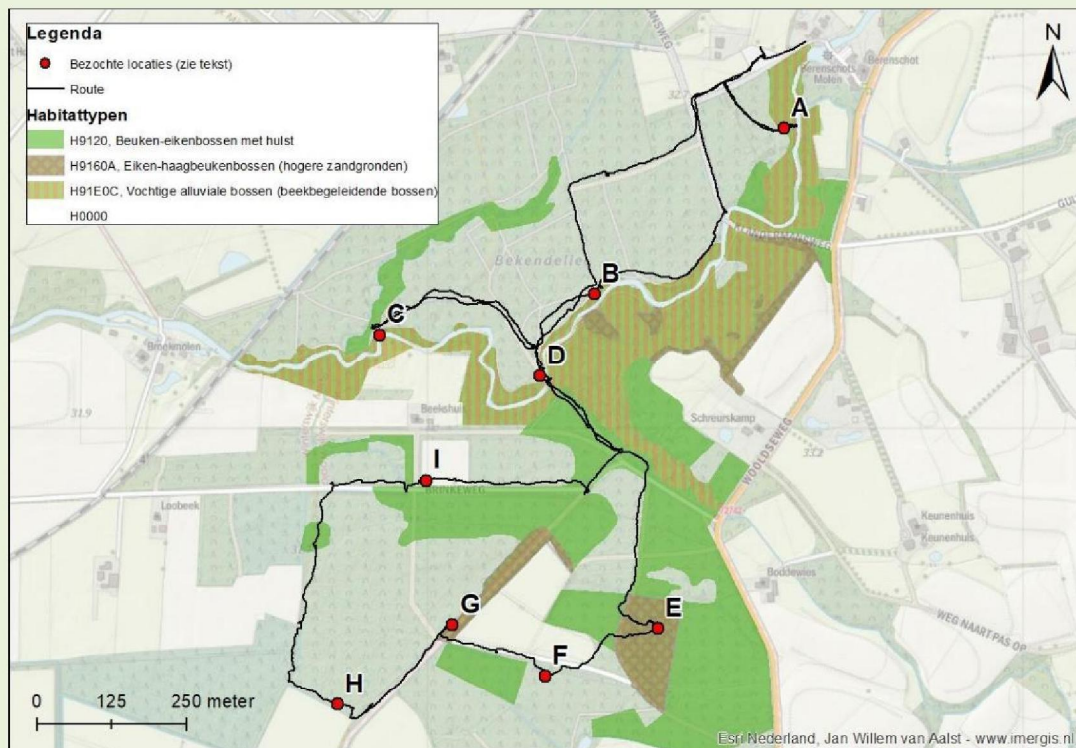
22 april 2021

Doel

Het jaarlijkse veldbezoek is uitgevoerd om de vinger aan de pols te houden m.b.t. zichtbare ontwikkelingen in de stikstofgevoelige habitattypen. Centraal staat daarbij de vraag of er ontwikkelingen zijn die afwijken van datgene waar in de in het Natura 2000 beheerplan Bekendelle opgenomen gebiedsanalyse vanuit is gegaan. Als voorbereiding op het veldbezoek zijn het beheerplan en de verslagen van voorgaande veldbezoeken bestudeerd en is de beheerder bevraagd m.b.t. eerder waargenomen signalen uit het veld.

Bevindingen

Bij het veldbezoek zijn de drie voorkomende habitattypen bezocht: Beuken-eikenbossen met Hulst (H9120), Eiken-haagbeukenbossen (H9160A) en Vochtige alluviale bossen (H91E0C). Met de hoofdletters zijn specifieke locaties aangeduid waar in het verslag op wordt terug gekomen. Het veldbezoek richtte zich op de drie aanwezige habitattypen en de ontwikkeling hiervan, in relatie tot de maatregelen die in het beheerplan zijn opgenomen. Het gebied is voor het grootste deel particulier eigendom en voor een beperkt deel in eigendom van Natuurmonumenten en de provincie Gelderland. Bosgroep Midden Nederland is voor de uitvoering van de maatregelen bij de particuliere eigenaren in hun bossen het eerste aanspreekpunt.

Vochtige alluviale bossen (H91E0C)

Dit habitattypen bevindt zich in het dal van de Boven Slinge en het zijdal van de Limbeek. In 2020 is het voormalige perceel van een particulier door provincie Gelderland aangekocht (ter hoogte van **locatie A**). De Bosgroepen stellen in opdracht van de provincie een inrichtings- en recreatieplan op voor het per-

ceel. Bij de inrichting zal onder andere Amerikaanse vogelkers en Canadese guldenroede worden verwijderd en wordt het bos langzaam omgevormd naar een inheems loofbos. Kale plekken langs de beek worden ingeplant. Ook wordt een nieuw wandelpad aangelegd door het bos en niet langs de beek, om de kwetsbare beekoever te sparen. Bij de weg komt een uitkijkpunt over de beek naar de watermolen. Na uitvoering van de werkzaamheden wordt het werkp pad vanaf de weg naar de beek ingeplant, zodat het door recreanten niet meer wordt betreden. Bij het opstellen van het inrichtings- en recreatieplan worden de notitie uit september 2020 en de eindrapportage van de soorten- en vegetatiekartering door Pan & Demeter Ecologisch Advies (oplevering juni 2021) meegenomen. Vooruitlopend op de uitvoering van de maatregelen, is een 'illegaal' pad dat het perceel inliep vanuit de weg, geblokkeerd voor recreanten. Eveneens heeft het waterschap het reliëf hersteld langs de beek en bij het werkp ad in het bos. Beide acties kwamen voort uit het veldbezoek vorig jaar.

Langs de beek heeft Waterschap Rijn & IJssel kale plekken ingeplant met els (iets benedenstrooms van **locatie A**). Onbekend is of deze elzen van autochtone herkomst zijn. Van belang is dat er in vervolg bij aanplant gegarandeerd autochtoon materiaal wordt gebruikt.

De Sachalinse duizendknoop langs de Boven Slinge is na bestrijding met o.a. glyfosaat afgelopen jaren niet meer teruggevonden voor het tweede jaar op rij. Ontwikkelingen worden in de gaten gehouden door de Bosgroepen en het waterschap.

Elk jaar komt tijdens het veldbezoek het aandachtspunt naar voren dat meer hout in de beek vanuit ecologisch oogpunt wenselijk is. Naast dat hout ecologisch goed is voor de aquatische ecologie zorgt het ook voor de morfologische processen van de beek die van belang zijn voor de macrofauna in de beek, helemaal nu de beekbedding breder is geworden na het verwijderen van de oeverbescherming. Het blijkt een lastig streven om het aandeel hout in de beek te vergroten, vanwege verschillende belangen die er spelen. Zo verschillen binnen het waterschap de inzichten (beek opschonen of laten liggen?) en particulieren zijn huiverig voor 'boomstampaadjes' van de ene naar de andere kant van de beek. Dat de beek geen expliciet onderdeel is van instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura2000-gebied, maakt het niet eenvoudig om een concrete doelstelling te formuleren. De beek is nu vanuit Natura 2000 gezien alleen te relateren aan de kwaliteit van het aangrenzende boshabitatype Vochtige alluviale bossen. Het waterschap is nog bezig met het opstellen van een nieuw beleid over bomen in de beek en stemt dit met de provincie af. Daarnaast verkent de provincie of het noodzakelijk/mogelijk is om Natura2000-doelen toe te voegen die direct gekoppeld zijn aan de hoge natuurwaarde van de beek, zodat duidelijke doelstellingen kunnen worden geformuleerd samen met het waterschap en de terreineigenaren.

Het verwijderen van de oeverbescherming langs de Boven Slinge in het noorden (maatregel M1c) en het verdiepen van de beek (maatregel M1a) zijn in 2020 uitgevoerd. Provincie is nog bezig met de evaluatie van deze maatregelen. Aandachtspunt hierbij zijn dat de stroming van de beek is afgenomen als gevolg van de verdieping van de beekbodem en mogelijke verdrogende effecten daarvan. Momenteel wordt overlegd met de beheerder van de watermolen om het waterrad wat te verhogen, waardoor verzanding van de beek in de toekomst mogelijk meer kan worden toegestaan.

De recreatiedruk in Bekendelle is eveneens een aandachtspunt dat jaarlijks terugkomt. Intussen is een recreatiezoneringsplan opgesteld door de provincie en de eigenaren. Daarbij zullen de meest kwetsbare delen (alluviaal bos en kwetsbare laaggelegen oevers en de oeverwallen met bosgeelster) worden afgesloten voor recreanten. Onderdeel is het pad ten zuiden van de beek bij **locatie B**, en het verplaatsen van het pad langs de beek bij **locatie D** naar het oorspronkelijke tracé, iets verder van de beek (zie foto 1). De volgende stap is de uitvoering van het recreatiezoneringsplan. Hiermee zal op korte termijn worden begonnen.

De Bosgroepen blijft reuzenberenklauw bestrijden. Dit jaar hebben zij subsidie aangevraagd voor aanvullend verwijderen, omdat er nieuwe groeiplekken op blijven duiken, zoals aan de zuidkant van de beek bij **locatie C**.

Foto 1: het huidige wandelpad loopt langs de beek (rechts) maar wordt conform het zoneringsplan verlegd naar het oorspronkelijke wandelpad (links) om de kwetsbare beekoever te ontzien.

Het is van belang om de beekinvloed op de Vochtige alluviale bossen ook op groter schaalniveau te (blijven) bekijken. Hoe functioneert het hele beekstelsel van de Bovenslinge? Dit heeft binnen Bekendelle invloed via de overstromings- en sedimentatiedynamiek en de voedselrijkdom van het water.

Beuken-eikenbossen met hulst (H9120)

Het habitattype ziet er over het algemeen goed en stabiel uit. De percelen bij **locaties F en G** zijn twee jaar geleden omgevormd van naald- naar loofbos. Op beide percelen zijn linde, haagbeuk, lijsterbes, gelde-roos en eik aangeplant. Bij **locatie G** werd vorig jaar veel uitval geconstateerd waardoor het perceel in het najaar van 2020 is ingeboet. De aanplant ziet er nu in beide percelen overwegend goed uit, zodat zich hier een inheems loofbos ontwikkelt.

Het onderzoek naar de illegale kap van eiken in het habitattype bij **locatie C** is uitgevoerd. Het perceel dient nog te worden ingeplant vanwege de herplantplicht. Echter zien de ontwikkelingen er in het perceel goed uit, met verjonging van beuk, berk en zoete kers (zie foto 2). Waarschijnlijk is het doorplanten met eik en het verwijderen van Amerikaanse eik voldoende om weer een gewenste bosontwikkeling te krijgen naar kwalificerend habitattype Beuken-eikenbos met hulst (H9120) van goede kwaliteit.

Aan de herplantplicht in het perceel van Schriever bij **locatie C** aan de andere (noord)kant van de Klansdijkbeek is intussen voldaan. De aanplant ziet er echter niet vitaal uit, waarschijnlijk door de droogte.

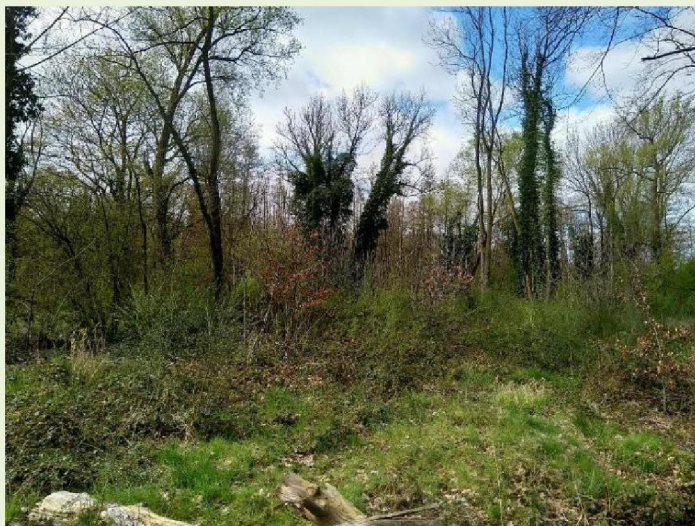

Foto 2: Het perceel waar illegaal eiken zijn gekapt ontwikkelt zich goed (verjonging van beuk, berk en zoete kers).

Eiken-haagbeukenbossen (H9160A)

Het habitatype ziet er over het algemeen goed en stabiel uit. In het grootste aaneengesloten perceel Eiken-haagbeukenbos van de Bekendelle (**locatie E**) zijn beuken en *Abies grandis* verwijderd en is ingeplant met onder andere linde, haagbeuk, lijsterbes en eik. De eiken lijken door wildvraat te zijn verdwenen, de overige soorten staan er nog, lijsterbes doet het goed. De sloot aan de oostkant van het perceel is op meerdere plekken afgedamd, met een zichtbaar vernattingseffect als gevolg. Bosanemoon doet het goed, slanke sleutelbloem langs de watergang is dit voorjaar nog niet teruggevonden. Waarschijnlijk doen door de vernatting de jonge esdoorns het minder goed, hetgeen gunstig is voor de bosontwikkeling gezien de esdoorns zich behoorlijk verspreiden.

Langs het perceel bij **locatie H** begint een watergang die richting het noorden naar de Brinkeweg loopt, de Mister Mark waterleiding. De watergang is jarenlang niet onderhouden, waardoor hij nu grotendeels is gevuld met organisch materiaal. De watergang staat nu grotendeels droog. Dit in tegenstelling tot de sloten in het aangrenzende bosgedeelte, waarin stuwen zijn geplaatst en waarin nu nog wel water staat. Dat de watergang als A-watergang op de legger staat, is een risico omdat dit betekent dat de sloot moet worden onderhouden. Dit zou onwenselijk zijn met het oog op verdroging van het aanliggende bos, wat in het beheerplan grotendeels is aangegeven als zoekgebied voor uitbreiding van Eiken-haagbeukenbos. De aanliggende eigenaar heeft het waterschap gevraagd om deze watergang te gaan onderhouden, wat deze problematiek actueel maakt. Het is wenselijk om deze watergang juist te verondiepen en/of te stuwen, omdat dit de ontwikkelkansen van het habitatype Eiken-haagbeukenbos in dit gebied vergroot. De provincie neemt dit mee bij de actualiseren van het beheerplan. Provincie neemt contact op met waterschap, om te voorkomen dat de watergang wordt opgeschoond/verdiept in plaats verondiept.

Overig

Op de akker bij **locatie I** is round-up gebruikt. Dit perceel is onderdeel van het Natura2000-gebied. De vraag is in hoeverre dit perceel hydrologisch in verbinding staat met de habitattypen en round-up een negatief effect kan hebben. Provincie Gelderland zoekt dit uit, en gaat na of hier handhaving/ toezicht aan de orde is.

Conclusies

De waargenomen ontwikkeling van de stikstofgevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied laten een beeld zien dat overeenkomt met het beheerplan.

- **Bomen in de beek**
Het blijkt lastig om meer bomen in de beek te krijgen door verschillen in inzicht bij de verschillende eigenaren en het waterschap.
→ Het waterschap is op dit moment bezig met het opstellen van een nieuw beleid over bomen in de beek, stemt dit met de provincie af en legt de afspraken vast.
→ Provincie verkent of het noodzakelijk/mogelijk is om Natura2000-doelen toe te voegen die direct gekoppeld zijn aan de hoge natuurwaarde van de beek, zodat hiervoor duidelijke doelstellingen kunnen worden geformuleerd samen met het waterschap en de terreineigenaren.
- **Verzanding beek in de toekomst**
Momenteel wordt overlegd met de beheerder van de watermolen om het waterrad wat te verhogen, waardoor verzanding van de beek in de toekomst mogelijk meer kan worden toegestaan.
- **Aanplant met autochtoon materiaal**
Langs de beek heeft Waterschap Rijn & IJssel kale plekken ingeplant met els (iets benedenstrooms van locatie A). Onbekend is of deze elzen van autochtone herkomst zijn. Van belang is dat er in vervolg bij aanplant gegarandeerd autochtoon materiaal wordt gebruikt.
- **Watergang locatie H**
Deze momenteel grotendeels droogstaande watergang heeft mogelijk een verdrogend effect. De watergang is afgelopen jaren niet onderhouden en daardoor deels verland. Op de legger is het een A-watergang, wat betekent dat de sloot moet worden onderhouden. De aanliggende eigenaar heeft het waterschap om onderhoud gevraagd. Dit zou onwenselijk zijn met het oog op verdroging van het aanliggende bos. Het is wenselijk om deze watergang juist te verondiepen en/of te stuwen, omdat dit de ontwikkelkansen van het habitatype Eiken-Haagbeukenbos in dit gebied vergroot.
→ De provincie neemt dit mee bij de actualiseren van het beheerplan en neemt contact op met waterschap, om te voorkomen dat de watergang wordt opgeschoond/verdiept.

- **Akker locatie I**

→ Provincie zoekt uit of round-up gebruik via hydrologie negatief effect kan hebben op habitattypen, en of hier handhaving/toezicht nodig is.

Afspraken/acties uit verslagen voorgaande jaren en stand van zaken n.a.v. veldbezoek 2021

- Illegale paadjes bij provinciale perceel (**locatie A**) blokkeren met boomstammen en kruinen (**provincie/bosgroep**)
Toelichting: uitgevoerd.
- Reliëf herstellen langs de beek ter hoogte van **locatie A** en kale stukken aanplanten met boom- en struikvormers (**waterschap**)
Toelichting: uitgevoerd. Het pad vanaf de weg naar de beek wordt ingeplant wanneer het inrichtingsplan van het provinciale perceel wordt uitgevoerd.
- Evaluatie uitvoeren van door waterschap in 2020 uitgevoerde maatregelen verwijderen oeverbescherming langs Boven Slinge (maatregel M1c) en ontzanden beek (Maatregel M1a) en monitoren van effecten en van ontwikkeling beekprofiel (**waterschap/provincie**).
Toelichting: dit loopt.
- In 2021 mogelijk plaatsen hout/boomstammen in oevers om afkalving tegen te gaan en mogelijk aanplant van boom- en struikvormers als natuurlijke verjonging onvoldoende blijkt. (**waterschap/ bosgroep**)
Toelichting: Het blijkt een lastig streven om het aandeel hout in de beek te vergroten, vanwege verschillende belangen die er spelen. Provincie en waterschap zijn hier mee bezig (zie conclusies 2021, hierboven).
- Recreatiedruk: De provincie gaat in 2020/2021 een recreatiezoneringsplan opstellen Dit zal een maatregel worden als onderdeel van het nieuwe Natura2000 beheerplan. (**provincie**)
Toelichting: het recreatieplan is klaar, echter is nog aanvullend overleg nodig met eigenaren over het toekomstige wandelpad (dat nu ten zuiden van de beek ligt).
- Voor het gehele gebied geldt: Naaldbomen geleidelijk terugdringen om inheems loofbos te stimuleren.
*Toelichting: dit loopt. Het provinciale perceel bij **locatie A** wordt geleidelijk omgevormd.*
- Verwijderen Reuzenberenklauw (**bosgroep**).
Toelichting: wordt jaarlijks uitgevoerd, echter duikt op meer plekken op, waardoor dit jaar subsidie is aangevraagd om het beheer te kunnen intensiveren.
- Perceel jonge aanplant met veel uitval in zuiden (**locatie G**) inboeten (**bosgroep**)
Toelichting: uitgevoerd in najaar 2020.
- Te intensief geschoonde greppel ten zuiden van de Brinkweg herstellen. Bosgroep bespreekt dit met de terreineigenaar. (**bosgroep**)
Toelichting: locatie opnieuw bekeken op veldbezoek 2021. Bij nader inzien is het verdrogende effect van de greppel beperkt, het 'opschonen' had vooral als doel om de berm onaantrekkelijk te maken voor parkeren auto's.
- Verwijderen gewone esdoorns op gerichte plekken.
Toelichting: was met name een probleem in het Eiken-haagbeukenbos bij locatie E, maar bleek niet nodig na vernatting als gevolg van de dammen in de watergang aan de oostzijde. Wel blijven monitoren.
- Onderzoek kap van Eiken in H9120 Beuken-eikenbossen met Hulst: Het onderzoek loopt via het Openbaar Ministerie.
Toelichting: het onderzoek is voltooid, er ligt nu een herplantplicht. Omdat het perceel zich goed ontwikkelt (verjonging van berk, beuk en zoete kers), lijkt de noodzaak tot herplanten zich te beperken tot eiken als aanvulling op bestaande verjonging.
- Er is nog géén invulling gegeven aan de herplantplicht perceel Schriever (sectie E9523). De provincie overweegt een last onder dwangsom voor de eigenaar van het perceel.
Toelichting: intussen is aan de herplantplicht voldaan.

Dit verslag is vastgesteld door:

.....
Handtekening
(datum)

.....
Handtekening
(datum)